

گذار موفق صنعت نفت ایران به سوی خودکفایی

نامه‌های منتهی به قرارداد حدود ۱۶ محدوده هیدروکربوری میان شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های توسعه‌دهنده ایرانی امضاء گردید و براساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده و در سال ۱۳۹۱ بیش از ۲۵ تا ۳۰ میلیارد دلار قرارداد توسعه‌ای در عرصه بالادستی نفت و گاز ایران منعقد خواهد شد.

البته نباید واقعیت‌های فنی تولید نفت و گاز در ایران را نادیده گرفت؛ امروزه نفت ایران پس از یکصد و چهار سال سابقه تولید در شرایطی است که بخشی از میداین و مخازن نفتی، توان اولیه تولید خود را از دست داده‌اند و وارد نیمه دوم عمر مخزنی خود شده‌اند. وقوع چنین شرایطی، کاهش تدریجی و در مواردی افت تولید را به مسأله‌ای بدیهی و طبیعی تبدیل می‌کند که اجرای راهکارهایی نظیر فشارافزایی و یا نگهداشت فشار مخزن از طریق تزریق آب و گاز به مخازن در حکم راه‌حل‌های لازم و نه کافی جلوه‌گر می‌شود. در دهه‌ی پایانی قرن چهاردهم شمسی شرایط فنی تولید نفت

دوره‌اش حامل پیام خوداتکایی صنعت نفت و تفسیرکننده‌ی گذار موفق صنعت نفت ایران به سوی خودکفایی بوده است.

در این میان و از آنجا که حجم قابل توجهی از برنامه عظیم توسعه اقتصادی پایدار ایران برای رسیدن به افق چشم‌انداز «ایران ۱۴۰۴» بر دوش طرح‌های بالادستی تعریف شده در شرکت ملی نفت ایران قرار دارد، این شرکت، موتور محرک و ضامن سعادت اقتصادی ایران پرافتخار در دهه‌های آینده و تامین‌کننده رفاه اقتصادی برای ایران فرداست.

بر همین اساس اگر معتقدیم که شرایط و حقایق صنعت نفت ایران حکایت از گذار موفق به سوی خودکفایی دارد، این بدان معناست که بخش قابل توجهی از نهضت خودکفایی صنعتی-مالی و مدیریتی در حوزه شرکت ملی نفت ایران رخ داده و در حال حاضر با سرعت شاهد تکمیل زنجیره خوداتکایی و خودکفایی هستیم. تنها در سال ۱۳۹۰ قرارداد نهایی یا تفاهم

برگزاری موفق و باشکوه هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی صنعت نفت تهران بار دیگر نشان داد که افق‌های فراروی این صنعت در ایران از مرز آسیب گذر کرده و تهدیدهای دشمنان بر ضد اقتصاد ملی کشورمان، نمی‌تواند بر کیفیت و کمیت توسعه پرشتاب طرح‌های بالادستی و پایین‌دستی صنعت نفت تأثیرات منفی یا محدودکننده گذارد.

اگرچه ماهیت برگزاری نمایشگاه هفدهم نفت تهران موضوعی غیرمترقبه نبوده است، اما زمانی که واقعیت تهدیدها و تحدیدهای غرب بر علیه اقتصاد جمهوری اسلامی در سال‌های اخیر به‌ویژه یک سال گذشته را پیش‌چشم‌مان مرور کنیم، عظمت و بزرگی دست‌آوردهای صنعت نفت از جمله در حوزه بالادستی برایمان قابل فهم‌تر و ارزشمندتر جلوه می‌نماید و این عظمت بی‌تردید باید جایگاه و عرصه‌ای برای پیام‌رسانی به جهانیان داشته باشد؛ نمایشگاه سالانه نفت تهران در هفدهمین

ایران به مرحله‌ای رسیده است که مأموریت تولید بخش عمده نفت ایران بر دوش تعداد اندکی از میادین نفتی است و این امر تدبیری هوشمندانه برای صیانت از منافع ملی و حفظ این ثروت خدادادی را می‌طلبد.

امروزه برای تولید هر بشکه نفت پایدار از میادین جدید در مناطق خشکی کشور حدود ۳۰ هزار دلار نیاز است. یعنی برای افزایش تنها یکصد هزار بشکه‌ای نفت، ایران به دست کم ۳ میلیارد دلار سرمایه نیاز داریم. با این اوصاف، برنامه‌ریزی برای جذب و تأمین سرمایه انبوهی که باید علاوه بر تحقق برنامه‌های تزریق آب و گاز، صرف رساندن تولید نفت ایران به ۵ میلیون و صد هزار بشکه در روز شود، بی‌تردید به عزمی راسخ و مدیریتی هوشمندانه نیاز است.

در همین راستا، موضوع توفیق طرح‌های مدیریتی کلان شرکت ملی نفت ایران تنها مسأله‌ای محدود به اعضای هیأت مدیره یا کارکنان ستادی و عملیاتی آن نیست، بلکه از آنجا که موفقیت طرح‌های کلان شرکت ملی نفت ضامن توفیق «ایران» و عامل توسعه پرشتاب تمامی عرصه‌های اقتصادی است، این موضوع ابعادی فراسازمانی یافته و به مسأله‌ای «ملی» تبدیل می‌شود که یاری و همدلی تمامی اقدار جامعه ایران سربلند را مطالبه می‌کند.

یکی از عرصه‌هایی که اقدار مختلف جامعه ایران اسلامی می‌توانند همدلی و همکاری خود را برای توفیق برنامه‌های توسعه‌ای شرکت ملی نفت ایران به ثبوت برسانند، حضور موثر و آگاهانه در حوزه اوراق مشارکت و در آینده اوراق صکوک نفتی است، واقعیت اینجاست که در حال حاضر شرکت ملی نفت ایران برای تأمین سرمایه طرح‌های توسعه‌ای خود از ۱۲ روش سرمایه‌گذاری مختلف، بسته به شرایط و نوع

قرارداد در بالادست طرح‌های نفتی و گازی استفاده می‌کند، اما در مجموع می‌توان گفت علی‌رغم برخی محدودیت‌ها که کشورمان طی سال‌های اخیر ناگزیر با آن‌ها مواجه بوده است، در بخش سرمایه‌گذاری‌های مورد نیاز طرح‌های نفت و گاز، رشدی چشمگیر و قابل قبول را تجربه کرده و به تعبیری در بخش پراهمیت و سرنوشت‌ساز تأمین مالی به خود کفایی ملی دست یافته‌ایم.

در سال‌های ۸۶ و ۱۳۸۷ شمسی بیش از ۹/۳ میلیارد دلار در بخش بالادستی صنعت نفت (طرح‌های تولید نفت و گاز) سرمایه‌گذاری شده است که حدود ۳ میلیارد دلار آن از منابع سرمایه‌ای خارجی و بیش از ۶ میلیارد دلار آن از طریق منابع مالی داخلی تأمین شده است. اما ایجاد تفکر استراتژیک جدید در حوزه تأمین مالی طرح‌های شرکت ملی نفت طی دو سال اخیر باعث تحولی مثبت و امیدآفرین در این زمینه شده است به طوری که تنها در سال ۱۳۹۰ نزدیک به ۱۱ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری فقط از منابع جدیدی مثل اوراق مشارکت ارزی و ریالی و صندوق‌های انرژی تأمین شده و قریب به ۱۲ میلیارد دلار دیگر هم از طریق منابع فاینانس جذب طرح‌های نفت و گاز ایران شده است.

مروری بر طرح‌های عمده‌ی توسعه‌ای در سطح شرکت ملی نفت ایران نشان می‌دهد که در حال حاضر دست کم ۱۳۰ میلیارد دلار پروژه در سطح این شرکت در حال اجراست؛ پارس جنوبی همچنان یک کارگاه بزرگ ملی توسعه است که ده‌ها ابرپروژه را در خود جای داده است. در سواحل ایرانی خلیج فارس و خزر کوششی فراگیر برای تبدیل کردن مزیت‌های ذخایر بی‌بدیل هیدروکربنی به فرصت‌ها و زمینه‌های توسعه پایدار اقتصاد ملی به چشم

می‌آید و در جوار صنعت نفت ایران، آرام و آهسته، اقتصادی بزرگ به نام صنعت کسب و کارهای توسعه نفت و گاز در حال شکل گرفتن است.

همه‌ی این حقایق باید فضا و مکانی برای به نمایش درآمدن داشته باشد. صنعتی با قابلیت جذب سالانه حداقل ۳۰ میلیارد دلار سرمایه بی‌تردید نمی‌تواند در حصار ساختمان‌های سازمانی محصور بماند. صنعتی که درونش پیامی به معنای گذار به سوی خودکفایی را دارد، قطعاً به موقعیت‌های متعددی برای اثبات صحت پیام پر محتوایش نیاز دارد. نمایشگاه‌های سالانه نفت تهران هم از آنجا که در تقویم نمایشگاه‌های جهانی رتبه معتبری دارد، موقعیت ممتازی برای تبیین این پیام پر عظمت اقتصادی است. خودکفایی صنعت نفت هم البته محصول و دست‌آورد خودباوری و خوداتکایی است. این خودباوری که سخن از آن می‌رود، یک پدیده خاص صنعت نفت یا شرکت ملی نفت ایران نیست؛ نهضتی فکری و برآمده از اندیشه‌های ملی ایرانیان است که قرن‌هاست رفتن زیر بیرق بیگانه را نپذیرفته‌اند. به همین دلیل اصولاً خوداتکایی و خودباوری پایه‌های حرکت رو به توسعه شرکت ملی نفت ایران را شکل داده و به آن قوام بخشیده است.

گذار پرتوفیق نفت ایران به سوی خودکفایی را به آسانی می‌توان با نشانه‌های متعدد رصد کرد؛ صف‌های طولانی خرید اوراق مشارکت طرح‌های پارس جنوبی، فهرست تقریباً مفصل قراردادهای توسعه میادین جدید که اسم آنها هم به تازگی در فهرست فرصت‌های نفتی ایران درج شده و بسیاری علائم دیگر که گویای ظهور عصر جدید صنعت نفت ایران در افق خودکفایی است.

مدیر مسئول